

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU GŁÓWNEGO
POLSKIEGO TOWARZYSTWA FILOLOGICZNEGO
W OKRESIE 16 WRZEŚNIA 2005 – 16 WRZEŚNIA 2007

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny PTF pracował w następującym składzie:

Prezes Honorowy: prof. dr hab. Maria Cytowska;

Prezes Zarządu Głównego: prof. dr hab. Kazimierz Korus;

Wiceprezesa Zarządu Głównego: prof. dr hab. Krystyna Bartol, prof. dr hab. Jerzy Styka, prof. dr hab. Alicja Szastyńska-Siemion;

Członkowie Prezydium Zarządu Głównego: prof. dr hab. Jerzy Axer, dr hab. Tadeusz Aleksandrowicz;

Członkowie Zarządu Głównego: dr Grażyna Czetwertyńska, prof. dr hab. Sylwester Dworacki, ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann, prof. dr hab. Krzysztof Głombiowski, prof. dr hab. Krzysztof Narecki, prof. dr hab. Henryk Podbielski, dr hab. Krzysztof T. Witczak;

Kancelarz: dr Joanna Janik;

Skarbnik: dr Aleksandra Klęczar;

Przewodniczący KG Olimpiady Języka Łacińskiego, Przewodniczący Komisji Nagród: prof. dr hab. Marian Szarmach;

Redaktor „Eos”: prof. dr hab. Jakub Pigoń;

Prezesa Kół Terenowych PTF: dr Tomasz Mojsik (Białystok), dr Anna Ryś, od 24 kwietnia 2007 dr Zbigniew Brzostowski (Gdańsk), dr Tomasz Sapota (Katowice), dr hab. Stanisław Śnieżewski, od 9 maja 2006 dr Antoni Bobrowski (Kraków), ks. prof. dr hab. Remigiusz Popowski, od 31 maja 2006 dr hab. Agnieszka Dziuba (Lublin), dr Joanna Rybowska (Łódź), prof. dr hab. Joanna Rostropowicz (Opole), dr Teodozja Wikarjak (Poznań), mgr Dorota Rudzińska (Rzeszów), prof. dr hab. Piotr Urbański, od 29 marca 2007 dr Małgorzata Cieśluk (Szczecin), prof. dr hab. Włodzimierz Appel, od 17 października 2006 dr hab. Przemysław Nehring (Toruń), prof. dr hab. Juliusz Domański, od 24 listopada 2006 prof. dr hab. Adam Łukaszewicz (Warszawa), dr Małgorzata Wróbel (Wrocław);

Sekretarz Zarządu Głównego: dr hab. Hubert Wolanin;

Komisja Rewizyjna: prof. dr hab. Ireneusz Mikołajczyk (przewodniczący), prof. dr hab. Robert Chodkowski, mgr Hubert Kaczmarek, prof. dr hab. Janina Ławińska-Tyszkowska, dr Agnieszka Wojtylak-Heszen (członkowie);

Sąd Koleżeński: prof. dr hab. Jerzy Danielewicz (przewodniczący), prof. dr hab. Ludwika Rychlewska (wiceprzewodniczący), prof. dr hab. Juliusz Domański, prof. dr hab. Hanna Szelest, prof. dr hab. Andrzej Wójcik (członkowie).

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny Towarzystwa zebrał się na trzech posiedzeniach w Warszawie (w dniach 13 maja 2006, 30 września 2006 i 10 marca 2007) oraz na jednym w Łodzi (13 września 2007). Na wszystkich posiedzeniach liczba obecnych członków Zarządu stanowiła wymagane *quorum* niezbędne dla podejmowania przez Zarząd prawomocnych uchwał. W posiedzeniach brali także udział członkowie Komisji Rewizyjnej.

Aktywność Zarządu w omawianym okresie koncentrowała się wokół kilku kwestii. Jedną z podstawowych było miejsce języka łacińskiego i kultury antycznej w nauczaniu szkolnym i na egzaminie maturalnym.

W dniu 20 kwietnia 2006 odbyło się spotkanie delegacji władz Polskiego Towarzystwa Filologicznego z Sekretarzem Stanu w ówczesnym Ministerstwie Edukacji i Nauki Jarosławem Zielińskim, poświęcone statusowi egzaminu maturalnego z *języka łacińskiego i kultury antycznej*. W spotkaniu uczestniczyli: prezes Towarzystwa prof. dr hab. Kazimierz Korus, wiceprezesi: prof. dr hab. Krystyna Bartoń, prof. dr hab. Jerzy Styka, członkowie Zarządu Głównego: prof. dr hab. Jerzy Axer, dr Grażyna Czetwertyńska, sekretarz Zarządu Głównego dr hab. Hubert Wolanin, oraz prof. dr hab. Zbigniew Danek. Ze strony Ministerstwa, oprócz Wiceministra Jarosława Zielińskiego, obecny był także Podsekretarz Stanu w Ministerstwie, Dyrektor Departamentu Strategii Edukacyjnej dr Stanisław Sławiński, oraz Dyrektor Departamentu Kształcenia Ogólnego i Specjalnego Anna Zawisza. Bezpośrednim powodem wizyty było rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej Mirosława Sawickiego z dnia 24 października 2005, anulujące możliwość zdawania pisemnego egzaminu z *języka łacińskiego i kultury antycznej* jako przedmiotu obowiązkowego do wyboru, którą to możliwość, począwszy od roku szkolnego 2007/2008, przewidywało poprzednie rozporządzenie Ministra z dnia 7 września 2004. Prezes Towarzystwa, a także inni członkowie delegacji, przedstawili postulat przywrócenia stanu przewidzianego w rozporządzeniu z dnia 7 września 2004, prezentując szereg argumentów, które wcześniej sformułowane zostały również w piśmie wystosowanym we wrześniu 2005 do Ministerstwa przez Prezesa PTF. Kopia tego pisma przesłana została do Prezesów wszystkich Kół Terenowych. W dniu 8 września 2006 wydane zostało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, w którym pisemny egzamin z *języka łacińskiego i kultury antycznej* znów zyskał status jednego z egzaminów obowiązkowych do wyboru, począwszy jednak od roku szkolnego 2008/2009. Status ten zachowany został w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.

24 lutego 2007 w Warszawie, w siedzibie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, zebrał się powołany przez CKE zespół ds. opracowania nowych standardów wymagań egzaminacyjnych oraz nowej struktury egzaminu maturalnego z *języka łacińskiego i kultury antycznej*. Zespół powołany został spośród członków PTF

w składzie: prof. Jerzy Styka, dr Grażyna Czetwertyńska, mgr Barbara Strycharczyk, dr hab. Hubert Wolanin. Celem pracy zespołu było dostosowanie ww. standardów wymagań egzaminacyjnych i koncepcji struktury egzaminu do treści rozporządzenia MEN z dnia 8 września 2006 (i 30 kwietnia 2007), przewidującego od roku 2009 możliwość zdawania egzaminu maturalnego z *języka łacińskiego i kultury antycznej* w grupie przedmiotów obowiązkowych (do wyboru), z czym związana jest możliwość zdawania tego egzaminu na poziomie podstawowym lub rozszerzonym (do roku 2009 egzamin z tego przedmiotu znajduje się wyłącznie w grupie egzaminów dodatkowych i zdawany jest tylko na jednym, rozszerzonym poziomie). Zespół przygotował stosowną koncepcję nowej struktury egzaminu z podziałem na dwa poziomy, przedstawił propozycję dostosowanych do niej standardów wymagań egzaminacyjnych dla obu poziomów, a także opracował przykładowe arkusze z zadaniami egzaminacyjnymi.

31 sierpnia 2007 na stronie internetowej Centralnej Komisji Egzaminacyjnej opublikowany został „Informator o egzaminie maturalnym od roku 2009 z języka łacińskiego i kultury antycznej”, którego treść uwzględnia wyniki prac ww. zespołu. W myśl zapisów wspomnianego Informatora od roku 2009 pisemny egzamin z *języka łacińskiego i kultury antycznej* jako przedmiotu obowiązkowego może być zdawany na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Egzamin na poziomie podstawowym trwa 120 minut i polega na rozwiązaniu testu leksykalno-gramatycznego (40% punktów), testu sprawdzającego rozumienie oryginalnego tekstu łacińskiego (30% punktów) i testu sprawdzającego znajomość kultury antycznej (30% punktów). Egzamin na poziomie rozszerzonym trwa 180 minut i polega na rozwiązaniu testu leksykalno-gramatycznego (20% punktów), sporządzeniu przekładu na język polski oryginalnego tekstu łacińskiego (50% punktów) oraz napisaniu w języku polskim wypracowania (na wskazany temat) w związku z załączonymi tekstami kultury (30% punktów). Jeżeli *język łaciński i kultura antyczna* nie zostanie wybrany jako przedmiot obowiązkowy, może być zdawany, jak wszystkie inne przedmioty w tej grupie, jako przedmiot dodatkowy – wtedy już jednak wyłącznie na poziomie rozszerzonym.

28 sierpnia 2007 wydane zostało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dotyczące standardów wymagań egzaminacyjnych, zawierające m.in. standardy dla egzaminu maturalnego z *języka łacińskiego i kultury antycznej* (z podziałem na poziom podstawowy i rozszerzony), uwzględniające opracowanie przygotowane przez ww. zespół.

23 sierpnia 2007 ukazało się rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. Rozporządzenie to zawiera m.in. (w załączniku nr 2) podstawę programową dla realizowanej w gimnazjum ścieżki edukacyjnej „Kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej”, oraz (w załączniku nr 3) podstawę programową dla realizowanych w liceum przedmiotów: język łaciński i kultura antyczna (w ramach kształcenia w zakresie podstawowym i rozszerzonym) oraz język grecki i kultura

antyczna (w ramach kształcenia w zakresie rozszerzonym), które to przedmioty w dokumencie tym ujęte zostały w grupie języków obcych.

W ten sposób uzyskaliśmy pełne instrumentarium prawne, pozwalające na zdawanie od roku szkolnego 2008/2009 pisemnego egzaminu maturalnego z *języka łacińskiego i kultury antycznej* w nowej formule. Formuła ta zrównuje status tego egzaminu z egzaminami z takich przedmiotów jak np. historia, geografia, fizyka, biologia, itp. Członkowie Zarządu Głównego, podczas jego posiedzeń, zwracali w związku z tym uwagę na potrzebę zachęcania przez nauczycieli uczniów do wyboru *języka łacińskiego i kultury antycznej* jako przedmiotu maturalnego, a także na konieczność podejmowania starań w celu podnoszenia atrakcyjności tego przedmiotu, chociażby poprzez tworzenie autorskich programów jego nauczania czy też poprzez inspirowanie i angażowanie się w różnego rodzaju uczniowskie projekty edukacyjne, których celem może być np. interpretacja funkcjonujących w najbliższym otoczeniu inskrypcji łacińskich, analiza sposobu posługiwania się łaciną w środkach przekazu, identyfikacja antycznych konotacji wyrazów mających grecki lub łaciński źródłosłów, a stanowiących obecnie nazwy różnego rodzaju instytucji, firm, stowarzyszeń, fundacji, itp. Tylko bowiem odpowiednio duża liczba zdających na maturze egzamin z tego przedmiotu daje nadzieję na zachowanie w dłuższej perspektywie jego statusu jako przedmiotu wybieranego w grupie obowiązkowych (tytułem uzupełnienia: w roku 2005 egzamin z *języka łacińskiego i kultury antycznej* zdawało 180 osób, w roku 2006 – 166 osób, w roku 2007 – 121 osób; średni wynik w roku 2005 to 55% maksymalnej liczby punktów, w roku 2006 – 64% maksymalnej liczby punktów, za rok 2007 brak jeszcze danych; najlepszy wynik w roku 2005 to 84% maksymalnej liczby punktów uzyskany przez 2 osoby, 2 osoby uzyskały wynik poniżej 30%; w roku 2006 najlepszy wynik to 95%, najgorszy 22% maksymalnej liczby punktów). Warto w tym kontekście podkreślić, że niespełnienie warunku wystarczającej liczby zdających legło u podstaw decyzji Ministerstwa Edukacji o wykreśleniu z listy przedmiotów zdawanych jako dodatkowe *języka greckiego i kultury antycznej* (w roku 2005 zdawała ten przedmiot 1 osoba, w 2006 również 1 osoba, w 2007 zdawało 6 osób). Egzamin maturalny z tego przedmiotu przeprowadzony został w tym roku po raz ostatni.

Również mając na względzie kwestie związane z dydaktyką 27 stycznia 2007 z inicjatywy Prezesa ZG PTF odbyło się w Warszawie (w siedzibie OBTA) spotkanie organizacyjne w sprawie powołania Centrum Metodyki Nauczania Języków Klasycznych i Kultury Antycznej przy Polskim Towarzystwie Filologicznym. W spotkaniu uczestniczyło 36 członków Towarzystwa, delegowanych przez Koła Terenowe. Projekt utworzenia Centrum zreferowała dr Aleksandra Klęczar (Kraków). W trakcie spotkania omówiono kwestie organizacyjne, w tym możliwości prowadzenia w ramach Centrum warsztatów szkoleniowych dla nauczycieli, organizowanych przy współpracy rejonowych ośrodków metodycznych i doradztwa nauczycielskiego, lokalnych wydziałów edukacji oraz Polskiego Towarzystwa Filologicznego. Zgłoszono postulat zacieśnienia współpracy Towarzystwa z nauczy-

cielami oraz rozszerzenia obecności tematyki dydaktycznej w działaniach PTF, m.in. poprzez wyodrębnienie części metodycznej na zjazdach i zgromadzeniach Towarzystwa, organizowanie sesji dla nauczycieli w ramach spotkań Kół Terenowych oraz inicjowanie przez Zarządy Kół organizacji lekcji pokazowych dla młodych nauczycieli, prowadzonych przez doświadczonych pedagogów. Efektem spotkania było również utworzenie internetowego forum dyskusyjnego dla nauczycieli (<http://www.classici.fora.pl>).

Przedmiotem troski Zarządu była także kondycja organu wydawniczego Towarzystwa, tj. czasopisma naukowego „Eos”. Na wszystkich posiedzeniach Zarząd zapoznawał się ze sprawozdaniami Redaktora „Eos” z bieżącej działalności Redakcji. W okresie sprawozdawczym Redakcji udało się pozyskać dofinansowanie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na publikację periodyku w wysokości 14 400 zł na rok 2006 oraz 19 200 zł na rok 2007, ze środków Ministerstwa na działalność wspomagającą badania. Realizując uchwałę Walnego Zgromadzenia PTF, podjętą w Krakowie w dniu 16 września 2005, Redaktor „Eos” w marcu 2007 r. skierował do prezesów Kół Terenowych pismo, precyzujące zasady prenumeraty czasopisma przez członków Towarzystwa w ramach podwyższonej składki członkowskiej. Sukcesywnie niwelowane są opóźnienia w publikowaniu kolejnych tomów czasopisma, narosłe w poprzednich latach (aktualnie dobiegają końca prace nad rocznikiem 2006 i przygotowywane są już zeszyty rocznika 2007). Uruchomiona została strona internetowa Redakcji (www.eos.wroclaw.pl).

W omawianym okresie ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego realizowane były 3 projekty badawcze własne, których wnioskodawcą było Polskie Towarzystwo Filologiczne:

Diodor Sycylijski, *Biblioteka*, księgi 1–5 i 11–20, przekład ze wstępem i komentarzem, okres realizacji: 14.10.2003–13.10.2006, kierownik projektu: prof. dr hab. Sylwester Dworacki (projekt wykonany i rozliczony).

Ostatnie dwie wielkie stylistyki greckie, okres realizacji: 24.5.2004–23.5.2007, kierownik projektu: prof. dr hab. Henryk Podbielski.

Pseudo-Kallistenesa *Romans Aleksandra*, okres realizacji: 13.12.2005–12.12.2008, kierownik projektu: prof. dr hab. Krzysztof Nawotka.

W roku bieżącym Towarzystwo zgłosiło do konkursu 2 dalsze projekty; rozstrzygnięcie konkursu nastąpi na przełomie roku.

Towarzystwo starało się także dbać o utrzymywanie kontaktów z organizacjami międzynarodowymi, tj. FIEC (Fédération Internationale des Associations d'Études Classiques) i Euroclassica. Na prośbę Prezesa PTF, obowiązek nadzoru i koordynacji działań Towarzystwa w zakresie współpracy międzynarodowej przyjął Wiceprezes Zarządu Głównego, prof. Jerzy Styka. Ze względów finansowych okazał się niestety niemożliwy udział przedstawiciela PTF w Zgromadzeniu Generalnym FIEC, które miało miejsce w sierpniu 2007 r. w Barcelonie. Interesy Towarzystwa podczas Zgromadzenia zgodził się reprezentować prof. Paul Schubert, Sekretarz Generalny FIEC.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny dopełnił również obowiązku dokonania zmiany danych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Obowiązek ten stanowił konsekwencję uchwał podjętych przez Walne Zgromadzenie, obradujące w Krakowie 16 września 2005. Uchwały dotyczyły zmian personalnych w składzie Zarządu Głównego, oraz zmian w Statucie PTF, wprowadzających czteroletni okres kadencji statutowych władz Towarzystwa. Postanowienie o dokonaniu stosownego wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym podjął Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia 27 kwietnia 2007. Jednak ze względu na wybór nowych Prezesów niektórych kół terenowych, dokonany już po terminie złożenia wniosku do Sądu, niezbędne będzie skierowanie kolejnego wniosku o dokonanie zmian danych w KRS.

Podczas posiedzeń Zarządu Głównego omawiane były ponadto kwestie związane z nauczaniem języków klasycznych w szkolnictwie wyższym, przygotowaniami do CII Walnego Zgromadzenia PTF w Łodzi oraz do jubileuszu 25-lecia Olimpiady Języka Łacińskiego, a także kwestie administracyjne i finansowe Towarzystwa. W dniu 30 września 2006 obecni na posiedzeniu członkowie Komisji Rewizyjnej (prof. Ireneusz Mikołajczyk – przewodniczący Komisji, dr Agnieszka Wojtylak-Heszen, mgr Hubert Kaczmarek – członkowie), po zapoznaniu się z dokumentami finansowymi, dokonali skwitowania rocznego zamknięcia rachunków Zarządu Głównego za pierwszy rok jego działalności w bieżącej kadencji. W opinii Zarządu, wśród zadań, które stoją przed nim w najbliższej przyszłości, znajduje się m.in. podjęcie decyzji o ewentualnej nowelizacji Statutu pod kątem doprecyzowania określonych procedur administracyjnych i wprowadzenia zmian ułatwiających kontakty Towarzystwa z Krajowym Rejestrze Sądowym, rozważenie zasadności wystąpienia z wnioskiem o wpisanie Towarzystwa do rejestru Organizacji Pożytku Publicznego, oraz utworzenie dobrze działającej strony internetowej PTF.

Prezes Zarządu Głównego PTF prof. dr hab. Kazimierz Korus

Sekretarz Zarządu Głównego PTF dr hab. Hubert Wolanin